

Team kæmper sammen for dannede unge

Odder Gymnasium vil ikke bare uddanne fagligt dygtige, men også dannede unge med mod på livet. Derfor har dannelse en vigtig plads i gymnasiets målsætning og er også overskriften for arbejdet i skolens lærerteam.

Både på medarbejder- og elevtilfredshed ligger Odder Gymnasium i top tre blandt gymnasierne i Danmark. Målingerne viser blandt andet, at arbejdsglæden hos medarbejderne ligger nummer ét på landsplan. Samtidig er gymnaset blandt de bedste gymnasier til at løfte eleverne fagligt. Men på Odder Gymnasium har man ikke kun et mål om at uddanne fagligt dygtige unge. Skolens målsætning er at uddanne dannede og livsduelige unge.

“Vi gør op med konkurrencestatens snævre fokus på præstation og tager i stedet afsæt i en ny dannelsestænkning. Vi vil gerne skabe reflekterede og livsduelige unge, som også kan overvinde tingene, når de bliver svære,” forklarer vicerektor Susanne Th. Jensen.

Mere end 4 eller 12

Hele tanken om at gøre dannelse til omdrejningspunktet for gymnaset kommer faktisk fra lærerne, og visionen er dybt integreret i teamsamarbejdet. Ideen blev født til en pædagogisk dag, hvor lærerne systematisk diskuterede udfordringer for elevernes trivsel og læring. Her kom det frem, at lærerne i stigende grad oplevede en tavsheds- og præstati-

onskultur blandt eleverne. Og den udfordring blev dannelsestænkningen svaret på.

“Med fokus på dannelse besluttede vi at gå en helt anden vej. Vi tror, at gymnaset og livet handler om mere end 4, 7 og 12. Det handler også om at gøre vores unge klar til den tilværelse, der kommer,” siger Susanne Th. Jensen.

Team er alfa og omega

Gymnaset arbejder derfor med fire slags dannelse, der gennemsyrrer gymnasieårene: individuel dannelse, faglig dannelse, fællesskabsdannelse og global dannelse. Grundlæggende ønsker skolen, at eleverne bliver robuste, sociale, modstandsdygtige og demokratiske borgere. Og dannelsesfokusset går systematisk igen fra skolens overordnede målsætning over skabeloner til mødedagsordner, opgavebeskrivelser for skolens fagteam, klasse-team, udviklingsgrupper og lærerfunktioner ned til den enkelte elevs personlige mål og portefølje. Det skaber sammenhæng for både teamene, ledelsen og eleverne.

Netop teamorganiseringen spiller en helt central rolle i at føre dannelsesmålsætningen ud i livet.

“For at gøre dannelsesmålsætningen konkret skal der arbejdes i den enkelte klasse, og der er lige så mange løsninger og delmålsætninger, som der er klasser. Vi kunne slet ikke arbejde med dannelses-tænkningen uden vores teamorganisering. Det er teamene, der gør målsætningen operationel og fører den ud i livet. Uden dem ville det forblive fine ord, der hænger og svæver i luften,” siger Susanne Th. Jensen.

En ægte fælles dagsorden

Heidi Andersen er lærer på Odder Gymnasium og projektleder for skolens karakterfri klasse. Klassen er den ene af to forsøgsklasser, der sidste år blev sat i søen i forbindelse med den nye dannelsesmålsætning. Hendes team har selv udviklet konceptet for klassen. Essensen i den karakterfri klasse er at fjerne det intense præstationsræs – netop for at styrke elevernes dannelse og livsduelighed.

“Når vi tager karaktererne ud af hverdagen, styrker vi eleverne i at arbejde selvstændigt og turde begå fejl,” forklarer Heidi Andersen.

Odder Gymnasium

Odder Gymnasium er et seks- og syvsporet gymnasium med i alt 530 elever fordelt på 19 klasser. Skolen har fokus på faglighed og har et mål om, at eleverne både bliver kloge, dannede og livsduelige. Der er ansat 52 lærere, og ledelsen består af fire pædagogiske ledere samt en administrativ leder.

Vi kunne slet ikke arbejde med dannelses-tænkningen uden vores teamorganisering. Det er teamene, der gør målsætningen operationel og fører den ud i livet.

Hun oplever målet om dannelse og livsduelighed som en ægte fælles dagsorden i teamet og lærerkollektivet.

“Det er noget, som vi har naturligt fokus på hele tiden. Vi sidder ikke med hver vores dagsorden i teamet, men bruger målsætningen om dannelse, når vi taler om elevernes læring og udvikling. Det er en dagsorden, der ligger tæt på undervisningen,” konstaterer hun.

Teamet spiser sin egen medicin

Og det med at turde fejle gælder ikke kun eleverne. Teamet omkring den karakterfrie klasse, der består af otte lærere i alt, tager også deres egen medicin:

“I teamet har vi fra begyndelsen sagt, at hvis vi beder eleverne om noget, så må vi også gøre det selv. Så når vi smider eleverne ud af deres komfortzone, så må vi også kaste os selv ud på dybt vand. Når vi er sammen i det som team, tør vi også prøve noget af i undervisningen, som man ikke ville turde alene. Som lærer vil man rigtig gerne kunne dokumentere, at tingene virker. Det kan man bare ikke altid, når man skal træde nye stier,” siger hun.

Så når der bliver sagt ‘hvad nu hvis ...’ i teamet, er det faste svar ‘skulle vi ikke bare prøve det!’. Og når teamet evaluerer et tiltag, er det lige så legalt at sige, at ‘det var noget hø’, som at sige, at det var en succes. Det er vejen til udvikling.

“Vi er enige om, at hvis vi vil bringe eleverne i retning af at turde, satse og begå fejl, så må vi også som lærere ‘walk the talk,’” forklarer Heidi Andersen.

Fra offer til kriger

På Odder Gymnasium er dannelse altså ikke et højt-flyvende ideal, men noget meget konkret i hverdagen. Ud over den karakterfrie klasse er der fire andre projektteam, der arbejder med at udvikle dannelses-målsætningen. En central del af gymnasiets metode er, at eleverne skal forholde sig til deres egen udvikling, lærings- og dannelsesmål. Det dokumenterer eleverne digitalt, så lærerteamet kan følge med.

Lærerne bygger undervisningen og sætter mål på baggrund af viden om de enkelte elever og klasser. Derfor bliver der i begyndelsen af 1.g lavet screeninger af samtlige elevers læsehastighed, sprogfor-

ståelse og matematiske kunnen. Med det skaber lærerne en slags landkort over klassen.

“Med resultaterne kan lærerteamet lave et portræt af klassen og tilrettelægge undervisningen efter det. Det er jo ikke lige meget, om du har 12 eller tre langsomme læsere i en klasse. Det er vigtigt at vide, når teamet og lærerne tilrettelægger undervisningen,” forklarer vicerektor Susanne Th. Jensen og understreger, at målingerne handler om meget mere end elevernes faglige niveau og kompetencer. Elevernes styrker og svagheder bliver nemlig brugt til at skabe både faglige og dannelsesmæssige målsætninger for klassen.

Men hvad har elevernes dannelse og deres niveau i fx matematik at gøre med hinanden? Temmelig meget, forklarer vicerektoren. Hvis der fx er en gruppe elever, som har svært ved matematik og i stor stil står af i faget, så er der ikke blot noget at tage fat på fagligt – men i høj grad også dannelsesmæssigt.

“Det kan fx handle om at forstå, at man som menneske skal lære at stige på, selvom noget er svært. Det kan godt være, at eleven ikke bliver mester i matematik, men alligevel kan finde nøglen og få en fornemmelse af, at han eller hun kan få 2 eller 4 i stedet for -3. Den dér robusthed vil vi gerne lære eleverne. De skal se sig selv som en kriger i stedet for et offer, og de skal væk fra at sidde og gemme sig på strudsemåden i klassen,” forklarer Susanne Th. Jensen. Hun tilføjer, at man på skolen er meget optagede af at bringe eleverne selv på sporet af, hvad de har brug for, så de lærer selv at sætte deres mål og få modet til at nå dem.

Kortlægning er nøglen

I dét pædagogiske arbejde er teamenes kortlægning af klassen og dens elever helt uundværligt. For jo mere teamet ved om de enkelte elever, jo bedre kan lærerne tilrettelægge undervisningen, så eleverne udvikler sig fagligt og dannelsesmæssigt. Det kan fx være gennem elev- og undervisningsdifferentiering eller ved at danne særlige grupper.

“Klasseteamet tolker i fællesskab på klassen. Teamet er dem, der kender klassen og ved, hvad lige netop denne her klasse har brug for. For alle vores klasser har meget forskellige profiler,” siger Susanne Th. Jensen.

Det kan fx være, at der i én klasse er en gruppe piger, der står i vejen for hinanden og giver op, når de skal arbejde sammen. I den situation analyserer lærerteamet i fællesskab det, de ser, og diskuterer, hvilke dannelsesmæssige og faglige delmål der skal sættes for klassen, og hvordan de vil opnå dem. Måske kan teamet se, at eleverne skal lære at sam-

arbejde og styrkes i at holde ud til den bitre ende. Så bliver dét et mål, som teamet arbejder med. Derefter finder lærerne ud af, hvad de skal gøre i dansk, engelsk, historie og de andre fag for at opnå målet. Det er også teamet, der følger op og vurderer, om indsatsen har virket, eller om der skal andre tiltag til. Teamet har både sit eget budget og en bank af timer, de kan bruge til formålet.

“Det er et meget konkret arbejde, som foregår i teamet. Lærerne er i første linje i forhold til eleverne og kan se nogle ting, som vi ikke kan se fra kontoret,” siger hun.

Kærlig og kritisk ledelseslup

Teamene er meget selvkørende, og lærerne skiftes til at være teamledere i både fagteam og studieretningsteam. Det giver en god dynamik samt bred respekt og forståelse for teamlederrollen. Men det betyder langt fra, at ledelsen er overflødig. Når klassens lærere har holdt teammøder i studieretningsteamene, bliver der holdt et dialogmøde med alle årgangens studieretningsledere (en udvidet klasselærerfunktion), ledelsen, en læsevejleder og en studievejleder. Formålet er at få et tydeligt billede af, hvad der foregår i de enkelte klasser og lære af hinandens løsninger på tværs af klasser og team. Her byder ledelsen ind som både nysgerrig sparingspartner og djævlens advokat – og inddrager alt fra skolens målsætning til klassens karakterer.

“Jeg kan fx spørge om, hvordan den ene eller den anden løsning spiller ind på klassens resultater eller teamets forskellige målsætninger. Eller hvorfor en klasse klarer sig anderledes i to fag end i resten af fagene. Det er ikke sådan, at alt, vi gør, skal være evidensbaseret, men vi vil gerne bygge beslutninger på en ret sikker viden og evaluere på, hvad der virker, og hvad der ikke virker hos eleverne og i vores team,” siger vicerektoren.

Klasseteamet tolker i fællesskab på klassen. Teamet er dem, der kender klassen og ved, hvad lige netop denne her klasse har brug for.